

Dosarul nr. 2ra-1162/22
(2-19183605-01-2ra-25082022)

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. L. Mitrofan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, v. Sîrbu, V. Buhnaci)

ÎNCHEIERE

28 septembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Serghei Zafronschii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală,

împotriva deciziei din 13 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel declarată de către Serghei Zafronschii și admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost modificată hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La data de 18 noiembrie 2019 Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 22 aprilie 2010 Serghei Zafronschii a fost reținut și pus sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217¹ alin. (3) lit. f) din Codul penal, fiindu-i aplicată măsura preventivă sub formă de arest preventiv pe un termen de 30 de zile. Însă, prin ordonanța procurorului Secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale a Republicii Moldova din 22 iunie 2010 a fost scos de sub urmărire penală, deoarece fapta ce i-a fost incriminată nu a fost comisă de reclamant, fiind eliberat din arest preventiv.

Reclamantul a specificat că, prin ordonanța prim-adjunctului Procurorului General al Republicii Moldova din 05 iulie 2010, ordonanța procurorului din 22 iunie 2010 a fost anulată, iar cauza penală cu noua învinuire în baza art. 42 alin. (5), 217¹ alin. (4) lit. d), 42 alin. (2), 27 și 190 alin. (5) din Codul penal, a fost expediată în instanța de judecată. Astfel, prin sentința din 27 iunie 2011 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău, Serghei Zafronschii a fost achitat de sub învinuirea în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42 alin. (5), 217¹ alin. (4) lit. d), 42 alin. (2), 27 și 190 alin. (5) din Codul penal, pe motiv că fapta nu a întrunit elementele infracțiunii. Prin decizia din 30 decembrie 2011 a Curții de Apel Chișinău, sentința a fost menținută, iar, prin decizia din 09 aprilie 2013 a Curții Supreme de Justiție, au fost admise recursurile ordinare, casată decizia din 30 decembrie 2011 a Curții de Apel Chișinău și dispusă rejudecarea cauzei, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Reclamantul a notat că, prin decizia din 10 octombrie 2014 a Curții de Apel Chișinău, sentința a fost casată în partea achitării lui Serghei Zafronschii, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care acesta a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42 alin. (5), 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal la 9 ani închisoare și în baza art. 27, 42 alin. (2) și 190 alin. (5) din Codul penal la 10 ani închisoare, conform art. 84 din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 12 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activitatea privind circulația legală de droguri pe un termen de 4 ani. Iar, prin decizia din 26 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție a fost casată decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Reclamantul Serghei Zafronschii a menționat că prin decizia din 18 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, sentința a fost casată în partea achitării sale și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42 alin. (5), 217¹ alin. (4) lit. d) din Codul penal la 9 ani închisoare și în baza art. 27, 42 alin. (2) și 190 alin. (5) din Codul penal la 10 ani închisoare, conform art. 84 alin. (1) din Codul penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, fiindu-i stabilită pedeapsa de 12 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a exercita activități privind circulația legală de droguri pe un termen de 4 ani. Iar, prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost dispusă încetarea procesului penal în privința reclamantului pe capătul de învinuire prevăzut de art. 42 alin. (5), 217¹ alin. (4) lit. d), 27, 42 alin. (2) și 190 alin. (5) din Codul penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 5) din Codul de procedură penală, pe motiv ca există o hotărâre a organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală referitor la aceleași persoane, pentru aceleași fapte.

Reclamantul a invocat că are dreptul la reabilitare și repararea prejudiciului cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală și aplicarea măsurii preventive sub formă de arest preventiv în baza prevederilor art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Reclamantul a menționat că infracțiunile care i-au fost incriminate fac parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, pentru care legea penală prevede pedeapsa

sub formă de închisoare pe un termen de mai mult de 12 ani, motiv din care a fost pus într-o stare psihologică foarte dificilă.

La fel, reclamantul a afirmat că, potrivit certificatului din 11 noiembrie 2019 Serghei Zafronschii a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău de la 30 aprilie 2010 până la 25 iunie 2010 (56 de zile), de la 27 iulie 2011 până la 30 martie 2012 (247 de zile), de la 09 aprilie 2012 până la 15 octombrie 2015 (1284 de zile) și de la 19 octombrie 2017 până la 27 februarie 2019 (496 de zile), în total 2083 de zile, adică mai mult de 5 ani și jumătate a fost deținut în detenție, deși nu era vinovat de comiterea vreunei infracțiuni. Mai mult, a fost deținut în Penitenciarul nr. 13 Chișinău în condiții degradante și inumane, contrar dispozițiilor art. 3 CEDO.

Reclamantul a notat că în total, toate procedurile penale în privința sa au durat 9 ani. Or, peste 9 ani a fost constatată legalitatea scoaterii sale de sub urmărire penală încă la data de 25 iunie 2011, pe motiv că fapta nu a fost comisă de el.

Reclamantul a indicat că în toată această perioadă a fost supus unei presiuni psihologice imense, fiind lipsit de posibilitatea de a duce un mod de trai normal împreună cu familia sa. Astfel, soția sa a rămas singură cu doi copii minori, fără surse de existență, fiind lipsit de posibilitatea de a participa în viața copiilor săi, care au crescut fără tată, iar timpul pierdut deja nu poate fi recuperat. La fel, despre reținerea și arestarea sa au fost informate rudele, vecinii, prietenii, fiindu-i afectată imaginea în satul său de baștină și la locul de trai, deși nu a comis infracțiunile incriminate.

Reclamantul Serghei Zafronschii a invocat că nimeni din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova sau din Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu i-a oferit scuze oficiale pentru tragerea ilegală la răspundere penală, conform prevederilor art. 12 din Legea nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

În final reclamantul a solicitat încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul său a sumei de 1500000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală.

Prin hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Zafronschii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală, ca întemeiată. S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Serghei Zafronschii suma de 600000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral (f.d.70 vol. I).

Prin încheierea din 24 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost restituit apelul declarat de Procuratura Generală a Republicii Moldova împotriva hotărârii din 21 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motivul neînlăturării, în interiorul termenului acordat de instanță, a neajunsurilor indicate în încheierea din 29 octombrie 2020 a Curții de Apel Chișinău (f.d.108-110 vol. I)

Prin decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse apelurile declarate de Serghei Zafronschii și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a fost menținută hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d.128 vol. I).

Prin decizia din 23 februarie 2022 a Curții Supreme de Justiție au fost admise recursurile declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a casat integral decizia din 20 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Zafronschii Serghei împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspundere penală, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d.184-190 vol. I).

Prin decizia din 13 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Serghei Zafronschii. S-a admis apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova. S-a modificat hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată, depusă de Serghei Zafronschii împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, în partea încasării sumei de 600000 de lei în beneficiul lui Serghei Zafronschii din contul bugetului de stat, prin micșorarea sumei de la 600000 de lei la suma de 400000 de lei. În rest, hotărârea din 21 iulie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost menținută (f.d.203-215 vol. I).

În motivarea deciziei emise, instanța de apel a conchis că, apelul declarat de Serghei Zafronschii este neîntemeiat și urmează a fi respins, iar apelul declarat de Ministerul Justiției este întemeiat și urmează a fi admis, cu modificarea hotărârii primei instanțe, din considerentele expuse în continuare.

Instanța de apel a stabilit că circumstanțele speței cad sub incidența art. 3 și 6 din Legea nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, astfel Serghei Zafronschii este în drept să solicite repararea de către stat a prejudiciului material și moral cauzat prin erorile comise în cadrul procesului penal.

Instanța de apel a reținut că, prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost dispusă încetarea procesului penal în privința lui Serghei Zafronschii pe capătul de învinuire prevăzut de art. 42 alin. (5), 217¹ alin. (4) lit. d), 27, 42 alin. (2) și 190 alin. (5) din Codul penal, în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 5) din Codul de procedură penală, pe motiv ca există hotărâri a organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală referitor la aceleași persoane, pentru aceleași fapte. Deci, prin decizie definitivă și irevocabilă, a fost confirmată legalitatea scoaterii lui Serghei Zafronschii de sub urmărire penală, prin ordonanța procurorului din 25 iunie 2010.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că, prin decizia nominalizată s-a stabilit că, soluția adoptată prin ordonanța de scoatere a lui Serghei Zafronschii de sub urmărire penală, pe motiv că fapta nu a fost comisă de el, constituie temei de reabilitare. Prin urmare, Curtea Supremă de Justiție prin decizia menționată supra a statuat, că ordonanța este legală. Astfel, se atestă cu certitudine faptul că organul de urmărire penală, procuratura și instanțele de judecată au încălcat principiul general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, împrejurare ce generează angajarea răspunderii patrimoniale a statului pentru prejudiciul material și moral cauzat prin această încălcare.

Instanța de apel a considerat eronată opinia Ministerului Justiției precum că, ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală și ale procuraturii nu a fost demonstrată printr-un act, care ar califica acțiunile respective ca fiind ilegale. Or, prin decizia din 26 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție s-a stabilit că ordonanța prim-adjunctului Procurorului General din 05 iulie 2010, prin care s-a dispus anularea ordonanțelor din 25 și 29 iunie 2010 și reluarea urmăririi penale în speța dată, este ilegală și lovită de nulitate absolută.

La fel, Curtea de Apel Chișinău a relevat că ilegalitatea acțiunilor de intentare a urmăririi penale, punere sub învinuire a lui Serghei Zafronschii, aplicarea măsurilor preventive față de acesta și condamnării acestuia se confirmă prin însuși faptul confirmării legalității scoaterii sale de sub urmărire penală, prin ordonanța procurorului din 25 iunie 2010, pe motiv că fapta nu a fost comisă de el. Iar, în conformitate cu art.284 alin.(1) din Codul de procedură penală, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

Instanța de apel a menționat că pentru angajarea răspunderii statului, intenția autorilor încălcării nu este o condiție obligatorie. Or, prejudiciul cauzat se repară indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești. Prin urmare, sunt neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției cu privire la netemeinicia acțiunii și neîntrunirea condițiilor obligatorii pentru angajarea răspunderii patrimoniale a statului.

Subsecvent, Curtea de Apel Chișinău a indicat că prima instanță corect a reținut că prejudiciul moral solicitat de Serghei Zafronschii este reparabil în temeiul Legii nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, însă cuantumul sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral de către prima instanță este exagerat de mare.

Instanța de apel a relevat că legislația nu oferă o enumerare exhaustivă a modalităților de exprimare a prejudiciului moral. Prin urmare, stabilirea condițiilor reparării prejudiciului moral și a cuantumului sumei compensatorii pentru fiecare caz concret revine instanței de judecată, pornind de la circumstanțele individuale ale cauzei. Pe cale de consecință, apreciind în ansamblu circumstanțele speței și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, natura dreptului lezat, caracterul și gravitatea suferințelor suportate, statutul social al persoanei, instanța de apel a considerat necesară încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul lui Serghei Zafronschii a sumei de 400000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, care constituie o satisfacție echitabilă pentru acesta. Or, suma de 1500000 de lei, pretinsă de reclamant cu titlu de prejudiciu moral și suma de 600000 lei încasată de către prima instanță sunt vădit disproporționate încălcării constatate și nu corespund jurisprudenței Curții Supreme de Justiție.

La data de 04 iulie 2022 Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili a declarat recurs împotriva deciziei din 13 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului și modificarea deciziei instanței de apel prin majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat în beneficiul lui Serghei Zafronschii de la 400000 de lei până la 1500000 de lei (f.d. 1-7 vol. II).

În motivarea recursului, Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili a indicat că a făcut cunoștință cu decizia integrală din 13 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău la data de 16 iunie 2021, când aceasta a fost recepționată la adresa de poștă electronică a reprezentantului său.

Recurentul a menționat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat eronat prevederile Legii nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în coraport cu circumstanțele cauzei și persoana recurentului. Iar, concluziile instanței de apel sunt eronate și nu sunt bazate pe prevederile legale, fiind subiective și care au ca scop exonerarea statului de la răspundere pentru încălcările comise în privința recurentului.

Recurentul Serghei Zafronschii a invocat că a fost ilegal tras la răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 27, 190 alin. (5) din Codul penal și art. 217¹ alin. (4) din Codul penal, infracțiuni care fac parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, pentru care legea penală prevede exclusiv pedeapsa cu privațiune de libertate pe un termen de la 8 la 15 ani.

Recurentul a notat că în privința acestuia au fost comise încălcări procesuale extrem de grave. Or, organul de urmărire penală și procurorul au cunoscut din start că Serghei Zafronschii nu a comis faptele infracționale incriminate. Astfel, prin ordonanța procurorului Secției conducere a urmăririi penale în organele centrale ale MAI și SV a Procuraturii Generale din 22 iunie 2010 recurentul a fost scos de sub urmărire penală în cauza penală sus nominalizată, deoarece fapta nu a fost comisă de el, fiind eliberat din arest preventiv. Însă, prin ordonanța ilegală a prim-adjunctului Procurorului General din 05 iulie 2010 a fost anulată ordonanța procurorului din 22 iunie 2010 privind scoaterea de sub urmărire penală a recurentului.

Recurentul Serghei Zafronschii a afirmat că reținerea și tragerea la răspundere penală a avut o rezonanță mare, în contextul în care reținerea acestuia a fost mediatizată. Respectiv, despre reținerea acestuia au aflat rudele, prietenii și vecinii, iar organul de urmărire penală a răspândit informația precum că recurentul este un narco-dealer.

De asemenea, recurentul a subliniat că judecarea cauzei în privința lui Serghei Zafronschii a fost ilegal desfășurată timp de aproape 9 ani, pe parcursul cărora Curtea Supremă de Justiție și Curtea de Apel Chișinău au examinat cauza penală de 3 ori. Însă, recurentul nu își motivează poziția în baza Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, or durata procedurilor penale urmează a fi reținute de către instanțele de judecată la soluționarea cauzei în temeiul Legii nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Recurentul a accentuat că prin tragerea ilegală la răspundere penală i-au fost afectate grav drepturile și anume: prezumția nevinovăției, dreptul la libertatea personală, dreptul de nu fi urmărit de două ori pentru aceleași fapte, dreptul de a nu fi supus torturii și dreptul la inviolabilitatea vieții private.

Recurentul Serghei Zafronschii a precizat că pe parcursul desfășurării procedurilor penale în privința sa a fost supus unei presiuni psihologice imense, fiind lipsit de

posibilitatea de a duce un mod de trai normal împreună cu familia sa, fiind deținut în condiții degradante și inumane în Penitenciarul nr. 13 Chișinău.

La fel, recurentul a remarcat că reieșind din caracterul încălcărilor comise în privința acestuia, precum și consecințele acestor încălcări, suferințele fizice și psihice în principiu nu pot fi atenuate. Totodată, pronunțarea unei decizii de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare este o reparare a prejudiciului moral cauzat, însă nu este suficientă. Or, nimeni din cadrul Procuraturii Generale a Republicii Moldova nu i-a oferit scuze oficiale și nimeni din cei care ilegal l-au tras la răspundere penală nu au fost atrași la răspundere.

Recurentul a reiterat că s-a aflat în stare de arest 2083 de zile, adică mai mult de 5 ani și jumătate.

Recurentul Serghei Zafronschii a invocat că suma de 400000 de lei, care i-a fost acordată de către instanțele de judecată nu este una rezonabilă și este disproporționată cu sumele acordate de CtEDO, dar și de către instanțele naționale pentru cauzele analogice.

La data de 09 august 2022 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 13 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului și casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de Serghei Zafronschii (f.d. 9-13 vol. II).

În motivarea recursului recurentul a indicat că instanța de apel la adoptarea soluției a aplicat eronat normele de drept material privind încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Or, pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești necesită a fi întrunite cumulativ, atât circumstanțele prevăzute de art. 6 și cât și de art. 3, care sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

Recurentul a specificat că prima instanță corect a constatat, că în privința lui Serghei Zafronschii a fost emisă decizia din 26 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție prin care a fost încetat procesul penal în privința acestuia. Totuși, motivarea instanței de apel precum că Serghei Zafronschii este în drept să solicite compensarea prejudiciului cauzat în conformitate cu prevederile Legii nr. 1545 din 25 mai 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești este nefondată și eronată, în condițiile în care pentru a fi aplicată legea nominalizată este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a notat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală, sunt necesare unele condiții speciale, și anume existența faptei ilicite. Or, nu orice acțiune a organelor de urmărire penală și judecătorești atrage răspunderea statului. Însă, la materialele cauzei nu există niciun act procedural definitiv și irevocabil a judecătorului de instrucție sau a unui eventual organ ierarhic superior, prin care ar fi fost stabilite ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală.

Recurentul a comunicat că apreciază ca nejustificată dispunerea încasării sumei de 400000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral în beneficiul lui Serghei Zafronschii. Or,

în contextul celor enunțate și ținând cont de natura dreptului lezat, de durata desfășurării urmăririi penale, perioada de valabilitate a măsurii de reprimare, perioada de examinare a cauzei în instanța de judecată, de statutul intimatului, suma este exagerată și inechitabilă suferințelor invocate ca fiind suportate.

Recurentul a menționat că pe durata acțiunilor de urmărire penală și judecării cauzei penale în instanța de judecată, lui Serghei Zafronschii nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, iar la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, utilă și veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința acestuia sunt calificate ca fiind ilegale.

La fel, recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a precizat că nu a fost demonstrată prin probe elocvente, rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei respective, cât și reputația lui Serghei Zafronschii anterior intentării urmăririi penale și modificarea acesteia prin raportare la percepția cetățenilor, după data finisării examinării cauzei în instanța de judecată.

Recurentul a invocat că instanța de apel eronat a apreciat relevanța suferirii unui prejudiciu moral în lipsa unor probe concludente, în situația în care intimatul nu a prezentat probe justificative care ar demonstra prezența unor suferințe cauzate.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a precizat că instanțele de judecată nu ar trebui să-și formeze o idee preconcepută conform căreia presupusa încălcare a unui drept implică în mod obligatoriu și existența unui prejudiciu. Or, este necesar de a fi stabilit, prin probe pertinente și concludente, dacă a existat în mod veridic un prejudiciu, ce justifică necesitatea acordării de satisfacții pecuniare.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 13 aprilie 2022 și a expediat-o participanților la proces la 16 iunie 2022, prin intermediul poștei electronice (f.d. 216). Astfel, recursurile declarate la data de 04 iulie 2022 de către Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și la data de 09 august 2022 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova sunt în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 25 august 2022 instanța de recurs a comunicat participanților la proces recursurile declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, informând despre necesitatea depunerii referinței, însă până la data examinării admisibilității recursului referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile ca inadmisibile din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către prima instanță și instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursurile declarate nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru

Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursurile declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Serghei Zafronschii, reprezentat de avocatul Andrei Beruceașvili și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, împotriva deciziei din 13 aprilie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Nina Vascan